

Justis-og
beredskapsdepartementet
Avgis elektronisk

Dato: 13.06.2025
Vår ref.:
Deres ref.: 25/2181

Høringssvar – endringer i politiregisterforskriften § 9-7 om politiets adgang til å levere opplysninger til banker og finansinstitusjoner

Finans Norge viser til høringsbrev med vedlagt høringsnotat av 11.04.2025 med forslag til endringer i politiregisterforskriften § 9-7.

Finans Norges hovedsynspunkter:

- Finans Norge er positive til at politiets adgang til å utlevere opplysninger til banker og forsikringsselskaper klargjøres.
- En tydeligere hjemmel for deling av informasjon mellom offentlige og private er et viktig ledd i effektiv kriminalitetsbekjempelse, og vil kunne styrke finansforetakenes mulighet for å bidra mer effektivt til bekjempelse av kriminalitet.
- Ordlyden for mottakere av opplysninger bør utvides til å gjelde forsikringsforetak og verdipapirforetak.
- Det bør være tydelige rammer for hvordan opplysningene skal behandles etter at banker og forsikringsselskap har mottatt disse fra politiet.

1. Innledning

Finans Norge støtter forslaget til endringer i politiregisterforskriften § 9-7. Den økonomiske kriminaliteten utvikler seg i takt med samfunnsutviklingen, og kriminalitetsbildet blir stadig mer komplekst. Kriminaliteten er mer grenseoverskridende, organisert og digital. Et viktig ledd i arbeidet med kriminalitetsbekjempelse er samhandling og informasjonsdeling. Finans Norge ønsker å være en aktiv bidragsyter inn i gjennomføringen av tiltakene som foreslås. Det er både ledd i oppfyllelsen av vårt samfunnsansvar og for god etterlevelse av lovpålagte plikter.

Finans Norge mener en tydeliggjøring av reglene vil kunne bidra til mer målrettet arbeid i innsatsen mot økonomisk kriminalitet fra finansnæringen. Deling av informasjon til bedragerienhetene i bank og forsikring om kunder som har vært utsatt for bedragerier vil kunne forhindre ytterligere bedragerier mot kundene. I tillegg vil informasjonen bidra til mer effektiv etterlevelse av hvitvaskingsloven ved at rapporteringspliktige kan gjøre mer målrettede kundetiltak. Finans Norge håper den foreslåtte regelendringen vil skape mer ensartet praksis mellom de forskjellige politidistriktene.

Finans Norge vil imidlertid peke på noen områder hvor det er behov for mer klargjøring enn det som fremkommer av høringsbrevet, og hvor det kan være behov for ytterligere veiledning.

Når det gjelder deling av informasjon fra politi til finansforetak og forsikringsforetak er det i denne sammenhengen også naturlig å peke på den utvidede adgang FIUen i Økokrim får til å dele (varsle, instruere) informasjon i medhold av artikkel 25 og 26 i sjette hvitvaskingsdirektiv, Directive (EU) 2024/1640. Her åpnes det for deling av informasjon også på personnivå hvor det foreligger betydelig ("significant") risiko for hvitvasking, primærlovbrudd og terrorfinansiering. Direktivet forutsetter at informasjon delt gjennom slike instruksjoner om monitorering og varsler underlegges tidsbegrensninger.

2. Innspill til utforming av ordlyden i politiregisterforskriften § 9-7 (2)

Når det gjelder utforming av forslaget til politiregisterforskriften § 9-7 (2) og listen over godkjente mottakere foreslås det å innta «forsikringsforetak». Den foreslåtte ordlyden med «finansinstitusjoner» kan skape tvil om hvem som omfattes. Alternativt foreslås at begrepet «finansforetak» benyttes som en samlebetegnelse. I tillegg bør «verdipapirforetak» inntas.

Det foreslås også at listen over godkjente mottakere utvides til også å omfatte «eID-tilbydere» i henhold til lov om elektroniske tillitstjenester under eIDAS. Det vises til at eID-utstedere i 2024 ble gitt tilgang til opplysninger i Folkeregisteret, jf. eIDAS-loven § 1a. Det vises også til høringsuttalelse fra Stø AS av 19.05.2025.

Til forslagets punkt a forslår Finans Norge at «finansforetaksloven, forsikringsavtaleloven og verdipapirhandelloven» inntas.

3. Behov for ytterligere klargjøring

Høringsbrevet drøfter politiets taushetsplikt, og i noen grad vurderinger på politiets side. Det er imidlertid behov for ytterligere klargjøring av hvordan opplysningene skal behandles på mottakersiden.

3.1 Behandlingsgrunnlaget på mottakersiden (GDPR)

Finans Norge mener det kan oppstå usikkerhet på mottakersiden med hensyn til behandling av personopplysninger. Dersom det hersker stor tvil om hvordan opplysningene skal behandles etter at de er mottatt fra politiet, er det en risiko for at foretakene ikke tør å bruke opplysningene i tråd med formålet bak regelverksforslaget. Situasjonen kan dermed bli at finansforetakene ikke kan eller vil benytte seg av relevant informasjon som politiet deler, av frykt for å bryte personvernreglene. Avveiningen mellom hensynet til felles samfunnsinteresser i å bekjempe kriminalitet på den ene siden, og håndtering av personopplysninger på den andre siden, må derfor avklares for å sikre at formålet med delingen oppnås. Uklare regler vil kunne bidra til å undergrave den foreslåtte regelendringens legitimitet.

Departementet bør derfor vurdere behandlingsgrunnlag for mottakende foretak i forbindelse med endringene i politiregisterforskriften. Behandlingsgrunnlaget vil være avhengig av den konkrete situasjonen, men utveksling av opplysninger fra politiet vil i mange tilfeller omfatte straffedommer og

lovovertreddelser, jf. GDPR art. 10. I norsk rett angir personopplysningsloven § 11 at GDPR art. 9 i stor grad gjelder tilsvarende for behandling av personopplysninger som angitt i GDPR art. 10 som ikke utføres under en offentlig myndighets kontroll. Det vil da kreves behandlingsgrunnlag etter art. 9 (særlige kategorier av personopplysninger) i tillegg til alminnelig behandlingsgrunnlag etter art. 6.

En særskilt problemstilling, som må antas å ha stor praktisk betydning, er opplysninger om personer som ikke er kunder hos foretaket på det tidspunktet opplysningen gis. Her er det særlig behov for avklaring etter GDPR art. 9 nr. 2 bokstav g (behandling som er nødvendig av hensyn til viktige allmenne interesser). I tillegg må det foreligge alminnelig behandlingsgrunnlag etter art. 6. I disse tilfellene vil det ikke foreligge behandlingsgrunnlag i form av avtale, jf. art. 6 nr. 1 bokstav b, og det er behov for avklaring med hensyn til nr. 1 bokstav c (rettslig forpliktelse), bokstav e (oppgave i allmennhetens interesse) og bokstav f (berettiget interesse).

En presisering i politiregisterforskriften § 9-7 om at banker og finansinstitusjoner har behandlingsgrunnlag til å bruke og oppbevare de mottatte opplysningene til de formålene som følger av forslaget til nytt andre ledd, ville bidra til en klarere rettstilstand.

3.2 Grundigere vurdering av grunnvilkårene for utlevering av opplysninger fra politiet

Forarbeidene er gamle og går tilbake til tidlig 2000 – tallet. Ot. Prp.nr 108 om politiregisterloven (2008-2009), har sitt utgangspunkt i NOU 2003:21 (Politiregisterutvalget). I tråd med samfunnsutviklingen, personvernlovgivningen og det endrede kriminalitetsbildet bør det gjøres en grundigere vurdering av vilkårene for utlevering av opplysninger til private i deres interesse. Det bør etter Finans Norges vurdering gjøres en vurdering av grunnvilkårene (formålsbestemt, nødvendig og forholdsmessig), og gis en tydeligere anvisning på hvilke forutsetninger som må være oppfylt for at politiet kan utlevere informasjon etter bestemmelsen. I høringsnotatet synes det som om terskelen for utlevering vurderes til å være lav, men det gis lite anvisning på hvordan den skjønnsmessige adgangen til utlevering av opplysninger skal operasjonaliseres og forstås.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

I høringsbrevet uttales det at de foreslåtte endringene ikke antas å få «nevneverdig» økonomiske og administrative konsekvenser. Det gis også uttrykk for en forventning om at økonomisk kriminalitet avverges og avdekkes i større grad enn i dag. Finans Norge antar at regelendringen vil kunne medføre noe økt ressursbruk for både politi, påtalemyndighet og privat sektor. De totale effektene av endringen vil som departementet peker på med sannsynlighet over tid oppveie eventuelle økte kostnader i det enkelte foretak og hos politi og påtalemyndighet.

Med vennlig hilsen

Finans Norge

Nils Henrik Heen
Juridisk direktør

Tom Høiberg
Direktør betaling og
digitalisering

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og inneholder derfor ingen signatur(er)